

Mateja Perpar:

KAKO NAJ USTREŽEM STARCEM?

Glasbena podlaga, v zadnjih taktih podlage se že začne prizor.

PRIZOR 1: *Slišimo glasbo v slušalkah, zelo sodobna, zraven mrmranje fanta, očitno povsem zatopljenega v ritem in melodijo.*

GLAS OD DALEČ: Mihaaaa!

FANT posluša naprej, se ne odzove.

GLAS OD DALEČ: *(malo bolj zahtevno)* Mihaaaa!

Glasba se oddalji, ker Fant sname slušalke

FANT: Mmmm?

GLAS OD SPODAJ: Trening boš zamudu! *(kratek premor)* A še zmeri delaš nalogo?

FANT: *(očitno laže)* Skorsm že fertik.

GLAS OD SPODAJ: Hlače sm ti na stol dala.

FANT: *(ne dovolj glasno, bolj sam zase)* Mhm.

GLAS OD SPODAJ: *(glasneje)* Za preoblečt hlače sm ti na stol dala!

FANT: *(dovolj glasno, da ga slišijo, ne preveč navdušeno)* Okej. Hvala!

Glasbena podlaga, nato zaslišimo Fantov glas.

F: Spoštovani doktor Dünkelkopf. Pišem vam mejl, ker upam, da boste našli zame en dober nasvet. Tuki je moj problem in je kr velik. Vsaj men je zrasu čez glavo. Tkole gre. Moj fotr je hotu zmeri trenirat košarko, sam je mel fotra kmeta in je moral ful doma delat in ni blo šans. Mene je že od mladih nog učil z žogo pa to in me je tut vpisal v krožke in na trening. V osnovni šoli je bloql, k je blo vse skup bl vic. Sam men pa zdej ne znese

več šola in košarka, tko sm zmatran. Zdej k sm v srednji šoli me vscajtneki gru boli pa afte mam pa krče kr neki u nogah. Lan na konc leta je blo pa sploh koma, mal je mankal, pa bi mogu letnik ponavlat. Pa ubistvunism niti tolkdobr u košarki, bl to zaradfotra delam, da bi mu ustregu. Sam res ne bo šlo. Nobenga miru nimam, kr naprej letam ke pa sm. On pa ne zna nehat...

V zadnjih stavkih pisma se pripovedovanje prelije v igrani prizor.

PRIZOR 2:

Oče: Zdravo, sine, lej, k sm ti novo žogo kupu. (*tleskanje žoge ob tla*). A ni super?

F: (*brez zanimanja*) Mhm.

O: (*ob tleskanju žoge*) A greva še mal do dvorane?

F: (*previdno*) Oči, dej, ne več. Fulsm zaspan...

O: Dej no, sej si mlad. Jutr je sobota. V tvojih letih bo te moral kr razganjat od energije...

F: (*naveličano, nejevoljno*) Na treningu sm bil, no. Nas je gonu k norce.

O: (*zagnano*) No, sej, super, dej mi kej pokaž, kaj ste delal.

F: (*utrujeno, nejevoljno*) Ma, ne da se mi.

O: (*rahlo jezno, razočarano*) Kako ne da?! Kako ne da?! Dej, no! Ujem!

F: (*žoga ga zadene*) AU! Pa ti si zmešan! Dej mi mir!

O: Jsnismnč zmešan. Delam k zmešan, da bi ti lahko omogoču vse, česar jsnikol nisem mogu počet...

F: (*že stokrat slišal*) Ja, ja...

O: (*očitajoče*)Nč 'ja, ja'.Kaj bi dal takrat, da bi lahko bil tko k si ti dons... A ti sploh veš, a si sploh lahko predstavljaš, kako je, če si človek tko močno želi, da bi lahko...

Očetovo govorjenje počasi zbledi, spet zaslišimo Fantov glas, ki nadaljuje z branjem.

F: (*nadaljuje*)In zdejsmpočas že proujezn, k sm mu že tolkrat reku, pa me sploh ne posluša, sam prav mi, da moram bit vesel, da mam možnost delat, kar meme veseli, da on je ni mel in vse to, kr naprej eno in isto, eno in isto, sploh ne vem, kako naj mu povem, da me NE VESELI. Po drugi strani mi je pa kr mal hudo, k vidm, kolk mu je do tega, ne bi ga rdrazočarual pa izpadu, da sm len, sam ga v vsakem primeru bom. Mam sicer sošolca, k fura in šolo in glasbeno in treninge karateja, sam vsi vemo, da je čisti norc. Tut skornč ne spi. Tko da se zdej že neki časa sprašujem, kaj je to z mano in kaj naj nardim. Jz bi raj paradajze gojil na balkonu kot hodu na treninge. Najbrž da nism čisti idiot al kaj? Bi mi dal en nasvet, če je tut vas fotr kdaj silu v kej na prijazn način, k tko je vse še težji.

Hvala in LP

Šifra: basket

PSIHATROVO MNENJE:

Dragi mladenič,

Težava, ki ste mi jo opisali, se – mogoče vam bo že to prvo dejstvo olajšalo dušo – v moji ordinaciji pojavlja precej pogosto. Sami ste že

opisali srž problema, namreč da si vaš oče prizadeva, da bi vam ponudil vse, za kar je bil sam prikrajšan, in ne more razumeti, da vi niste on.

Vseeno pa se še nikoli nisem srečal s platjo potomca, vedno so bili starši tisti, ki so se zatekli k meni po nasvet, kako motivirati sina ali hčer, da bi hodila oziroma hodil k baletu, h klavirju, na treninge nogometa, k fotografskemu ali šahovskemu krožku ali začel zbirati znamke. Včasih takšna prikrajšanost traja več generacij, vedno pa konflikt kulminira v obdobju pozne adolescence, ko se mlada oseba poskuša osvoboditi navad in pogledov svojih staršev. Sam podobnih težav sicer nisem nikoli imel, saj sem odrasel ob odločni, toda razumevajoči materi, h kateri se lahko še dandanes zatečem po nasvet, skupna pa nama je tudi strast do zbiranja damastnih prtičev.

Predlagam vam, da se z očetom čim prej pogovorite na štiri oči. Pogovor ne bo lahek, saj ste ga doslej ubogali in ko se človek postavi zase, najprej obvelja za neubogljivega. Toda, drugo leto boste postali polnoletni in menim, da je večina mladih ljudi vaše starosti že sposobna sprejemanja življenjskih odločitev. Mogoče mu lahko omenite, da vas bolj kot košarka zanima kmetovanje (to si dovolim sklepati po vaši opazki o paradižnikih) in mu s tem malo odprete oči.

Nikoli pa ne pozabite, da prijaznost, vljudnost in sklepanje kompromisov ne pomenijo vedno podrejanja ter da je vaš cilj postati samostojno misleča osebnost. Pot do tega ni preprosta.

V upanju, da sem vam vsaj malo olajšal stvari, vas prisrčno pozdravljam,
Primarij doktor Olaf Dünkelkopf

PRVI KONEC: FANT SE POGOVORI Z OČETOM, OČE NE POPUSTI, ZAOSTRI SITUACIJO

PRIZOR 3: *Oče in Fant gledata košarkarsko tekmo. Oče navija, Fant ne deli njegovega navdušenja.*

O: A si ga vidu? To! To! Naprej! Mater! A? Si vidu?!

F: *(precej ravnodušno)* Ja, fuldobr.

O: *(ga potrepnja)* Ti boš tut enkrat tko. Te bomo gledal, boš vidu. Gledal pa navijal.

F: Ah, dej nehi, no.

O: *(rahlo ogorčeno)* Nč dej nehi. Lej to! Lej to! Bravo!!! A niso nori?

F: Jp... Kr, ja.

O: *(zagnano, vmes utiša TV)* Sem včerej govoru z enim bivšim sošolcem, k ma firmo, se je krnaredu, izvaža v Ameriko, poroču se je z eno nepremičninsko posrednico tam, dobr jim gre. In sm ga prosu, če bi te lahko kdaj, v bistvu krzdejkmal, mal vzela k seb za par mescev. To bi blo super, a?

F: Mah, ne vem.

O: *(ga sinovo malodušje jezi, povzdihne glas)* Kako ne veš? Zdej si že odrasu in skrajni čas je, če želiš kaj nardit za svojo kariero, da mal sodeluješ, pomagaš. Jaz ti tut ne morem vsega ves čas k rit nosit.

Kratek premor.

O: No, boš kej reku?

F: *(se odloči, dokaj prijazno, rahlo obupano)* Bom, ja. Bom reku. K sm že mal predolg tih. Veš, oči, men v bistvu sploh ni, veš, do tega tko k teb.

O: Do česa? Do Amerike?

F: Ma, ne do Amerike, do košarke. *(premor)* Res.

O: *(osuplo, ogorčeno)* Kako ti ni?

F: Ma, ni... Ne morm... Evo – ne da se mi več.

O: *(vzroji še bolj)* Kako ne da? Kaj je zdaj to? A si čist zmešan?!

F: *(tudi povzdigne glas)* Ne, **ti** si zmešan. Že ves čas me siliš, pa ne vidiš, da jsnism ti. Js ne zvozim šole in treningov, pismu, konc me bo!

O: *(užaljeno, jezno)* Seveda nisi jst. Jstsm si želel, pa nismmogu, vse bi dal za to, ti si pa len, maš vse možnosti, pa se tuki sam seb smiliš. Smrkavc.

F: *(zmaje z glavo)*Nč ne zastopiš.

O: *(užaljeno, jezno)* Seveda ne zastopim. Očitno sm dežurni butec... Tkole bova nardila. Takoj jutr pokličem tvojga trenerja in mu povem, da boš šel polet za dva mesca v Boston.

F: Ne bom.

O: *(zelo jezno)* O, pa še kako boš. Smrkavcnehvaležn. A je blo vse moje odrekanje zastonj, vsi stroški brez zveze? Zdej še ne veš, k jih boš mel pa 30, se mi boš na kolenih zahvaljeval, da sm te v rit brcal...

F: Oči...

O: *(zelo jezno)*Nč oči. Zgin spat, jutr maš šolo pa trening. *(kratek premor)*
Kaj čakaš zdej. Zgin!

Fant vzdihne in odide, pri tem zaloputne vrata. Oče da TV bolj na glas.

O: *(sam pri sebi)*Smrkavc. Mu bom že pokazal...

Hrup tekme na televizije zbledi in se prelije v glasbo. Nato prizor.

DRUGI KONEC: FANT SE POGOVORI Z OČETOM, OČE RAZUME IN POPUSTI

PRIZOR 4: *Oče in Fant gledata košarkarsko tekmo. Oče navija, Fant ne deli njegovega navdušenja.*

O: A si ga vidu? To! To! Naprej! Mater! A? Si vidu?!

F: *(precej ravnodušno)* Ja, fuldobr.

O: *(ga potreplja)* Ti boš tut enkrat tko. Te bomo gledal, boš vidu. Gledal pa navijal.

F: Ah, dej nehi, no.

O: *(rahlo ogorčeno)*Nč dej nehi. Lej to! Lej to! Bravo!!! A niso nori?

F: Jp... Kr, ja.

O: *(zagnano, vmes utiša TV)* Sem včerej govoru z enim bivšim sošolcem, k ma firmo, se je krnaredu, izvaža v Ameriko, poroču se je z eno nepremičninsko posrednico tam, dobr jim gre. In sm ga prosu, če bi te lahko kdaj, v bistvu krzdejkmal, mal vzela k seb za par mescev. To bi blo super, a?

F: Mah, ne vem.

O: *(zaskrbljeno)* Kako ne veš? Zdej si že odrasu in se boš moral odločit, kaj hočeš v življenju doseč.

Kratek premor.

O: No, boš kej reku?

F: *(se odloči, dokaj prijazno, rahlo obupano)* Bom, ja. Bom reku. K sm že mal predolg tih. Veš, oči, men v bistvu sploh ni, veš, do tega tko k teb.

O: Do česa? Do Amerike?

F: Ma, ne do Amerike, do košarke. *(premor)* Res.

O: *(osuplo)* Kako ti ni? Pa sej nisi nikolnč reku...

F: Ma, sm, samo nisi me poslušal...

O: Nism?

F: Nisi... Veš, js razumem, da si si ti vse življenje želu igrat basket, samo jssm po vseh teh treningih in tem ugotovu, da prvič nismzadost dober, da bi bil res igralcvelkega formata, in drugič, da me zanimajo čist drugačne stvari.

Premor.

F: *(z občutkom krivde)* Sori, oči.

O: *(razočaran)* Hm.

F: Pa še v šol bi moral cel kup ocen popravt, smful kolov fasu, k sm bil tolk utrujen, da se tut učit nismmogu.

O: Hm.

F: Ja, res. Jsnism noben superman. Jssm, veš, oči, čist fulpovprečn in nčposebnga.

Premor.

F: *(vzdihne)* Sori, k sm te razočaru.

O: *(zamišljeno, skesano)* Hm, kaj pa... če smjs tebe razočaru?

F: S čim? A k si težil s košarko? Pa ne, sej js te razumem. To si si ti cel lajf želu. *(razočaran nad seboj)* Sam js res ne morm, res, častna, mene bo konc, tolksm zmatran, pa vs čas mam krče v nogah. Sam spal bi...

O: *(vzdihne)* Šit.

F: *(potrto)* Ja, šit. Tak sm. Tacga sina maš.

O: *(se nasmehne)* Ne, ne. Nism tko mislu. *(vzdihne)* Js... jssm si to res zelo želel, veš. Ampak tebe mam velik velik rajš k košarko, da ti je jasno. Tko da... zarad mene... se ne matrat. Matraj se samo zase. K ti maš še vse pred sabo. In že tko je v lajfu velik matranja... Oprosti, k sm bil gluh.

F: Ja, okej. Sej midva bova itak še igrala, a veš. To pa zmeri. Okej?

O: Okej.

F: Dej zdejbl na glas, da slišm, kaj delajo ti norci...

Zaključna glasba, konec.